

# گزارش شرح حال مواردی از آلودگی انسانی دیگروسولیوم دندرینیکوم در ایران\*

دکتر عبدالکریم سهرابی

## خلاصه :

ضمن بررسی عفونتهای رودهای در سواحل بحر خزر دو مورد آلودگی انسانی به دیگروسولیوم مشاهده گردید .  
تشخیص این بیماران با آزمایشات مکرر مدفوع تحت رژیم بدون جگر مسجل گردیده است ، عوارضی بالینی هر دو بیمار شامل دردهای مبهم شکمی و اختلالات گوارشی بصورت نفخ و سوء هاضمه بود ، اغوزینوفیلی در یک بیمار ۹٪ و در دیگری ۱۱٪ تا ۱۷٪ بود .

بیمارانی که با علائم دردهای مبهم شکمی و اختلالات گوارشی و اغوزینوفیلی از مناطق سواحل بحر خزر به طبیب مراجعه میکنند حتی المقدور بایستی آزمایش مدفوع بطریقه فرمل اثر بشوند تا در صورت آلودگی به دیگروسولیوم تحت درمان قرار گیرند .

## مقدمه :

دیگروسولیوم دندرینیکوم که نام دیگر آن دیگروسولیوم لانستولانوم میباشد ترمتود کوچکی است بطول ۵ تا ۱۵ میلیمتر و عرض ۱/۵ تا ۲ میلیمتر که معمولا انگل مجاری صفراوی دامها بخصوص بز و گوسفند و گاو بوده و آلودگی اتفاقی انسان باین انگل در مناطقی که دامداری رواج دارد گزارش شده است ، این کرم برای اولین بار توسط Rudolphi در سال ۱۸۰۳ گزارش گردید و بعدا آلودگی به این کرم در کشورهای

---

\* این بررسی با استفاده از اعتبارات دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات پزشکی بهداشتی دانشگاه تهران ( طرح تحقیقاتی ۶۳۰۰۰۱ وزارت بهداشتی و سازمان برنامه ) انجام گرفته است

واقع در قاره‌های مختلف" (۷) دیده شد .

آلودگی انسانی دیگر و سولیموم از اصفهان توسط دکتر فرید ( ۴ ) واز گنبد توسط دکتر ارفع ( ۵ ) گزارش شده‌است و دومورد حاضر بیمارانی هستند که در منطقه مرکزی بحر خزر ( ۶ ) با آزمایش مدفوع تشخیص داده شده‌اند .

### روش کار :

مطالعه در منطقه ساحلی بحر خزر انجام شده و بمنظور اصلی بررسی عفونتهای رودهای انسان بوده‌است که در ضمن آن پس از تعیین قراء ( ۲۵ قریه ) برای مطالعه از ۳۰٪ افراد دهات یعنی مجموعاً ۱۰۶۶۵ نفر آزمایش مدفوع بروش مستقیم ویلیس - تلمن - فاست - فرمل اثر بعمل آمد . لازم بتذکر است که آلودگی دامها به ترماتودهای کبدی در این منطقه ۱۲٪ گزارش شده‌است ( ۲ ) .

در عده زیادی از افراد تخم دیکروسولیموم مشاهده گردید که این عده با رژیم بدون جگر بمدت سه هفته تحت نظر قرا داده شدند ( ۳ ) و هر سه روز یکبار آزمایش مدفوع بطریقه تلمن و فرمل اثر برای آنها انجام شد ، همگی موارد جز دو مورد بیمار در آزمایش اول پس از رژیم بدون جگر منفی شدند . لکن دفع تخم دیکروسولیموم در ۲ فرد مبتلا تحت رژیم بدون جگر برای تمام مدت ادامه یافت . نتیجه معاینات بالینی و آزمایشات خون و مدفوع بیماران بشرح زیر میباشد .

### بیمار اول :

خانمی بود ۱۸ ساله برنجکار و خانه‌دار اهل امیرآباد شهسوار ازدواج نکرده و پدر و مادر و خواهر و برادرش سالم بودند . ناراحتی‌های بیمار عبارت بودند از دل درد - سردرد - نفخ و ترش کردن غذا - درد شکم یکسال بود ادامه داشت و بشانه‌ها تیر میکشید و با خوردن غذا معمولا شدید میشد و گاهی تهوع و استفراغ عارض بیمار میگردد ، وضع خواب جالب نبود و گاهی از خواب میبید و هذیان میگفت . سابقه کهیر را در سه هفته قبل از مراجعه ذکر میکرد ، سال قبل نیز کهیر داشته که همراه با تب و درد پهلو بوده‌است ، درد شکم گاهی بیمار را از خواب بیدار میکرد . در معایناتی که از وی بعمل آمد اپیگاستر در لمس دردناک و نکته دیگری بدست نیامد .

### تجسّات آزمایشگاهی :

آزمایشات مدفوع بروش تلمن و فرمل اثر تحت رژیم بدون جگر در جدول شماره ۱ خلاصه شده‌است

جدول شماره استنایح آزمایش مدفوع بروش تلمن و فرمل اثر در تاریخهای مختلف  
 تحت رژیم بدون چکر  
 (مربوط به بیمار اول)

نوع آلودگی تاریخ	دیگروسولویوم دندریتیکوم	کرم فلابدار	آسکاریس	تریکوسفال	تریکوسترا نژیلبوس	استرازیلیوئیدیس استراکوریس
۴۴/۴/۱۰	+	+	-	+	-	-
۴۴/۱۱/۱۳	+	+	-	+	-	-
۴۵/۲/۵	+	+	-	+	-	+

## بیمار دوم :

خانمی بود ۲۵ ساله چایکار و خانه دار اهل دشت جلم دارای قیافه‌ای نسبتاً زرد رنگ و حاکی از کم خونی مخاطها کم‌رنگ و زبان مختصری دپایه بود . ضعیف و کم توان بنظر میرسید ناراحتی های بیمار دردهای مبهم شکمی بود گاهی احساس سنگینی در شکم که بقول خودش بعلت هضم نکردن غذا بوده است . شکم بیمار اغلب بعداز غذا نفخ میکرد و بنظر میرسید احساس سنگینی بعداز غذا بعلت نفخ باشد .  
از خستگی زودرس و نفس تنگی کوششی شکایت داشت .  
در معایناتی که از وی بعمل آمد اپیگاستر در لمس درناک بود و شکم نفخ واضح داشت لکن نکته دیگری بدست نیامد .

## تجسبات آزمایشگاهی :

آزمایش مدفوع بروش تلمن و فرمل اثر تحت رژیم بدون جگر در جدول شماره ۳ خلاصه شده است و جدول شماره ۴ نتایج آزمایش خون را نشان میدهد .

## بحث و نتیجه :

۱ - از آنجا که آزمایش مدفوع بطریقه فرمل اثر تمام تخم کرمها و کیست تک یاخته‌های موجود در مدفوع را نشان میدهد و در واقع بعنوان آزمایش انتخابی برای انگل‌های روده میباشد توصیه میشود که در تمام آزمایشگاه‌های کشور این روش آزمایش مدفوع بعنوان روش معمول و روزانه منظور گردد . در غیر اینصورت عده زیادی از انگلها بخصوص گروه ترماتودها تشخیص داده نمیشوند .

۲ - چنانچه از جداول آزمایش مدفوع پیدا است آلودگی به دیکروسولیمو دندریتیوم منحصر نبوده و همراه با عفونت سایر انگلها است بنابراین تفکیک علائم بالینی از یکدیگر و نسبت دادن علائم بالینی مشخص به دیکروسولیمو کارساده‌ای نیست ، لکن در هر دو مورد از آلودگی دردهای مبهم شکمی و اختلالات گوارشی برای مدت طولانی وجود داشته است .

۳ - برای تمام مراجعین از سواحل بحر خزر که بععل اختلالات گوارشی و دردهای شکمی و ائوزینوفیلی به طبیب مراجعه میکنند حتی المقدور بایستی یک آزمایش مدفوع بطریقه فرمل اثر انجام داد .

۴ - در تشخیص افتراقی بیماریهای کبد و بیرقانها دیستوماتوز کبدي را نباید از نظر دور داشت .

جدول شماره ۲ - آزمایشات خون در تاریخهای مختلف ( مربوط به بیمار اول )

بار و فیل	انوزینو فیل	منوسیت	لنفو سیت %	نوترو فیل %	تعداد گلبولهای سفید در یک میلیمتر مکعب	تعداد گلبولهای قرمز در یک میلیمتر مکعب	هما توکریت %	هموگلوبین %	عناصر خونی تاریخ
-	۱۱	۹	۲۳	۵۷	۹۶۰۰	۴۸۲۰۰۰۰	۴۰	۱۳/۰	۴۴/۴/۱۰
-	۱۷	۵	۲۶	۵۲	۷۲۰۰	۴۶۰۰۰۰۰	۴۲	۱۳/۰	۴۴/۱۱/۵
-	۱۱	۶	۴۰	۴۳	۸۰۰۰	۴۸۶۰۰۰۰	۴۴	۱۳/۵	۴۵/۲/۵

جدول شماره ۲ - نتایج آزمایش مدفوع بروش تلمن و فرمل اثر در تاریخهای مختلف تحت رژیم بدون جگر (مربوط به بیمار دوم)

تریکوستروا تریلوس	همینو لیسین نانا	تریکوسفال	آسکاریس	کرم فلاچار	دیگروسولیموم دندریتیکوم	نوع تخم کرم تاریخ
+	+	+	+	+	+	۴۴/۴/۱۰
+	-	+	+	+	+	۴۴/۱۰/۲۴
+	-	+	+	+	+	۴۴/۱۱/۲۲

جدول شماره ۴ - نتایج آزمایشات خون (بیمار دوم)

بازوفیل	اگزوفیلو فیل	منوسیت	لنفوسیت	اگزوفیل	گلبول قرمز در یک میلیتر مکب	هما تو کریت %	هموگلوبین %	عنصر خونی	
								تاریخ	تاریخ
-	۱۰	۶	۲۱	۶۳	۳۹۰۰۰۰۰۰	۳۶	۱۲	۴۴/۴/۱۰	
-	۹	۵	۲۹	۵۷	۴۱۴۰۰۰۰۰	۴۰	۱۲/۵	۴۴/۱۰/۲۴	
-	۱۱	۳	۲۶	۶۰	۴۳۰۰۰۰۰۰	۴۲	۱۳	۴۴/۱۱/۲۲	